

سیاست انقطاع

احمدغلامی

در مباحث الهیاتی رویکردی به نام «الهیات انقطاع» وجود دارد و کارل بارت، یکی از متفکران این نحله، نگاهی رادیکال بر تفکر (آموزه) گنوسی دارد. گنوسیسم تفکری دوگانه‌انگار است که آسمان و زمین را از یکدیگر جدا می‌کند. در این تلقی زمین، عالم تاریک و شرور است و آسمان، عالم نور و معنویت، و آدمی با زهد و ریاضت از همین جهان تاریک و شرور می‌تواند به ساحت الهی دست یابد و رستگار شود. بارت با اینکه در مقاطعی به آموزه‌های گنوسی بسیار نزدیک می‌شود، اما در جاهای دیگر از این نحله دور است. برخی بر این باورند که متالمان مسیحی برای اینکه حامیان این نحله را از میدان به در کنند، درصد برآمدند با گنوسی‌خواندن این حامیان از گسترش آنان جلوگیری کنند؛ ازاین‌رو تعارض‌های این نحله را با گنوسیسم نادیده گرفته‌اند. تعارض‌هایی که بسیار جدی است. چراکه راه زمین در الهیات انقطاع به آسمان مسدود است: «در الهیات انقطاع، انسان‌ها مطلقا از ساحت الهی جدا افتاده‌اند و در این جهان هیچ راهی برای پلزدن بین این ورطه وجود ندارد. الهیات انقطاع به جای غلبه بر وسوسه گنوسیسم، آن را رادیکال کرد. اما الهیات انقطاع با خودداری از تلقی جهان به‌مثابه کیهان شرور گنوسی، به نحوی تناقض‌آمیز راه را بر خودآیینی جهان و مشروعیت وجود انسان هموار کرد. نمی‌گوییم که چون خداوند در فراسوی این جهان است و عمل انسان نمی‌تواند به ساحت الهی دست یابد، پس این جهان یا وجود انسان بی‌معناست. برعکس، می‌گوییم انسان در نسبت به ساحت الهی به خودآیینی نائل می‌شود و معنای مستقل و البته همواره متاهی می‌یابد». اینک می‌خواهم با بهره‌گیری از مفهوم «الهیات انقطاع» به تعبیر «سیاست انقطاع» بپردازم. اگر در الهیات انقطاع، انسان باید به‌تنهایی بار هستی را به دوش بکشد و در تاریکی جهان بی نور و رستگاری باشد، در سیاست انقطاع نیز مردم بار مسئولیت خود، خانواده و جامعه‌شان را بر دوش می‌کنند.

رهاورد این سفر چیزی جز بی‌امانی به سیاست نیست؛ سیاستی که تنهایی و ناامنی به بار می‌آورد. البته از بعدی دیگر، این تنهایی و دورافتادگی و انزوا ممکن است دستاورد دیگری داشته باشد. این دستاورد ناخواسته می‌تواند همانا خودآیینی و مشروعیت انسان به‌مثابه انسان باشد. وقتی در الهیات انقطاع راه مسدود شده و انسان خود باید بارش را بر دوش ببرد، پس ناگزیر است بر آنچه خود دارد دل ببندد. این جدایی و فاصله و قطع امید از آسمان و رستگاری به سکولاریسم منتهی شده که رفته‌رفته در ذهن آدمی رخنه کرده و منجر به خودآیینی او می‌شود. اگر بگوییم الهیات انقطاع سبب‌ساز رویکرد ماتریالیستی می‌شود، چندان به بیراهه نرفته‌ایم. در سیاست انقطاع و جدایی مردم از سیاست، مردم ناگزیرند به خود و اراده‌شان متکی بوده و راه‌های ناهموار زندگی در جامعه بدون سیاست را خود برای خود هموار کنند. کارگزاران سیاست در آغاز از این انفکاک خرسندند، اما دیرری نباید که مردم بدون اعتنا به دولت و کارگزاران آن به خودآیینی دست یافته و نقش دولت و کارگزاران آن را از یاد خواهند برد. مردم در این انزوا و فراموش‌شدگی خواسته با ناخواسته سکولار شده و رفتارشان سمت‌وسویی دیگر پیدا خواهد کرد. اتفاقی که از سال ۱۴۰۰ به این سو اندک‌اندک گسترش یافته است. اکنون در آستانه انتخابات زودهنگام تیرماه ۱۴۰۳، فرصت مناسبی برای بازگشت به سوی مردم دست داده است. یقینا بازگشت به دوره‌های طلایی انتخابات دوم خرداد ۱۳۷۶ و ۲۴ خرداد ۱۳۹۲ بعید و دست‌نیافتنی است، اما با حضور چهره‌های متعادل در میان نامزدهای ریاست‌جمهوری امکان احیای انتخابات وجود دارد. البته در همین زمان و در همین انتخابات هم افرادی نامزد ریاست‌جمهوری شده‌اند که ننتنها باوری به صندوق رای و دموکراسی ندارند، بلکه همواره تلاش کرده‌اند سیاست انقطاع را به جامعه ایران تحمیل کنند و چندان دور از واقعیت نیست که ادعا کنیم وضعیت امروز ایران حاصل رویکرد و تفکرات این دسته به سیاست است. آنان با شبه‌دموکراسی رایج در ایران همگی دموکراسی اقدام می‌کنند تا اندک کارکرد آن را هم از کار ببندازند. هر قدر فاصله دولت و ملت افزایش پیدا کند، راه بازگشت دشوارتر خواهد شد. اگر در الهیات انقطاع سرپل‌های رسیدن به آسمان مسدود است، در سیاست انقطاع نیز پل‌های رابطه بین مردم و دولت بسته خواهد شد و مردم ناگزیرند به‌تنهایی مشکلات را بر دوش بکشند و خود برای حل آن اقدام کنند.

^[1] به‌تنهایی مشکلات را بر دوش بکشند و خود برای حل آن اقدام کنند

شنبه ۱۲ خرداد ۱۴۰۳
۲۳ ذی‌القعدة ۱۴۴۵
۱ ژانویه ۲۰۲۴
سال بیست‌ویکم
شماره ۴۸۴۶
۲۰ هزار تومان
۱۲ صفحه

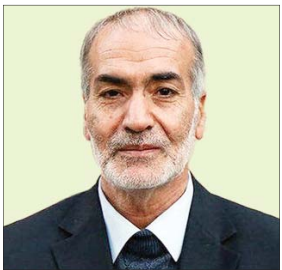
روزنامه

در «شرق» امروز می‌خوانید: با ادامه موج انتقادات به مجلس دوازدهمی‌ها ؛ هیچ‌کس اشتباه در شمارش آرا را گردن نمی‌گیرد • دعوا بر سر اعتبارنامه‌ای که تأیید شده بود؛ درگیری در سکوی هیئت رئیسه مجلس

گزارشی از تأخیر سازمان هدمندی یارانه‌ها در پرداخت پول خرید تضمینی گندم و مشکلاتی که گریبان گیر کشاورزان شده است

آفت بدهی ۴۵همتی

گزارش تیتریک را در صفحه ۴ بخوانید

۹ نامزد تا پایان روز دوم در انتخابات چهاردهم ثبت‌نام کردند

مسافران فاطمی به پاستور

چهاردهمین دوره ریاست‌جمهوری بعد از اینکه وارد ستاد انتخابات کشور شد، درباره ثبت‌نام خود گفت: «هدف اصلی و اولویت اول من اصلاح ساختار سیاسی و اقتصادی است». «مصطفی کوآکیان» دبیرکل حزب مردم‌سالاری و نماینده دوره هشتم و دهم مجلس نیز برای انجام ثبت‌نام در انتخابات ریاست‌جمهوری به ستاد انتخابات کشور آمد و پس از ثبت‌نام گفت نام دولتی که او می‌خواهد با آن وارد عرصه انتخابات شود، «دولت مردم‌سالار» است. «عباس مقتدایی» نماینده اصفهان در دوره‌های نهم، یازدهم و دوازدهم مجلس با حضور در ستاد انتخابات ثبت‌نام کرد و گفت: «همه بخش‌های کشور نیازمند رسیدگی هستند و شعار انتخاباتی من «ایران ما» است». «قدرتعلی حشمتیان» رئیس خانه احزاب ایران و نماینده دوره پنجم مجلس، نیز ثبت‌نام کرد و در جریان نشست خبری خود گفت: «نام دولت من، «دولت رفاه» خواهد بود».

وحیده کریمی؛ چراغ ثبت‌نام نامزدهای ریاست‌جمهوری چهاردهم را صباغیان و کوآکیان روشن کردند اما جلیلی با آمدنش شوک اولیه را به بازارها داد و تلاطم حضور او دلار را هزارو ۵۰۰ تومان گران کرد و در نهایت خبر آمدن لاریجانی در پنجشنبه‌شب بود که آرامش نسبی را به بازارها بازگرداند. صبح پنجشنبه زنگ انتخابات ریاست‌جمهوری با بازشدن درهای وزارت کشور به صدا درآمد و خبرنگاران اولین میهمانان وزارت کشور بودند که با ورود به ستاد انتخابات آماده پوشش خبری این رقابت غیرمنتظره و پیش از موعد بودند.

۴ ثبت‌نام اول

«محمدرضا صباغیان» نماینده دوره یازدهم و دوازدهم مجلس، اولین ثبت‌نام‌کننده انتخابات

یادداشت

در ثنای استاد پیرمحمد ملازهی

عبدالوهاب‌شلهی بر

جریانی باشد، بیان می‌کرد. او صدای خستگی‌ناپذیر گفت‌وگو به‌ویژه در دوره فاصله‌ها و گسل‌ها بود.

۴. ممکن است پرسیده شود که جایگاه پیرمحمد در نقشه فکری ایران و بلوچستان کجا بود؟ او در گونه‌شناسی معروفش نیروهای فکری بلوچستان را به سه دسته قوم‌گرا، مذهب‌گرا و ایران‌گرا تقسیم می‌کرد که خود را ایران‌گرا می‌دانست؛ ایرانی که برای همه ایرانیان و بدون تبعیض و نابرابری سیاسی و توسعه‌ای باشد. چنین مرامی ملازهی را در کنار نیروهای دموکراسی‌خواه ایرانی قرار می‌داد که در بیش از یک دهه آخر عمرش منجر به ایجاد محدودیت‌هایی برای حضورشان در برخی رسانه‌های رسمی شد. ملازهی در آستان سیستان‌وبلوچستان از رشد قوم‌گرایی و فرقه‌گرایی مذهبی به‌شدت نگران بود و از گسترش فعالیت‌های مدنی دموکراتیک فراقومی و فرماندهی دفاع می‌کرد. او از عواقب سیاست‌های انحصارگرایانه برخی جریان‌های استانی و نیز مرکزی به‌شدت نگران بود و مرتب هشدار می‌داد که چنین امری ممکن است زمینه را برای تهدید تمامیت ارضی و نیز امنیت سرزمینی ایران به وجود بیاورد و هشدار می‌داد که تاریخ پایانی ندارد و هر چیزی، به‌ویژه در شرق کشور ممکن است به وجود آید؛ او از مخاطرات حرکت‌های بنیادگرایی مذهبی برای مدنیت و تکنرگرایی زندگی مدرن به‌شدت نگران بود و مرتب در این زمینه می‌نوشت. ۵. تعامل سازنده و البته با حفظ موضع مستقل، رویکرد ملازهی در جامعه و سیاست بلوچستان بود. او رؤیای ریشه‌دواندن جریان روشنفکری بلوچ را داشت، در عین اینکه به‌جد معتقد بود که نباید وارد چالش با جریان‌های مذهبی میانه‌رو- به‌ویژه مسجد مکی شد. او در موقعیت‌های حساس با مولوی عبدالحمید می‌نشست و نظرات خودش را شفاف بیان می‌کرد و جریان مکی را جریانی میانه‌رو و فرصتی برای کنشگری سیاسی بلوچ و اهل سنت در کشور می‌دانست، اما بارها به من می‌گفت «جریان روشنفکری نباید در جریان مذهبی هضم شود و استقلال عمل خودش را از دست بدهد». ۶. بیش از شش دهه زندگی و اندیشه‌ورزی در تهران از او انسانی مدرن و نوگرا ساخته بود. او به همراه همسر و همسفر زندگی‌اش، از رشد

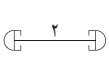
رهبر انقلاب در دیدار رئیس‌جمهور

سوریه وهیئت همراه:

مقاومت، هویت ممتاز

سوریه، این ویژگی مهم باید

محفوظ بماند

برگزیده‌ها

پیام ثبت‌نام زودهنگام جلیلی به اصولگرایان

وحدت شکن با شعار علیه پدرخوانده‌ها آمد

۳

«شرق» از وضعیت بزهکاری کودکان گزارش می‌دهد:

انگشت اتهام به سوی بزه کودکان

۶

شنبه؛ روز اول جنگ آخر

۹

نگاهی به فعالیت رسانه ملی در سریال سازی و فعالیت در بستر پلتفرم «تلویون»

رقابتی در کار نیست

۱۱

رئیس جمهوری سابق آمریکا در تمام ۳۴ مورد اتهامی مجرم شناخته شد

عطش انتقام و عدالت

۵

نگاه

جنایت رفع ویرانیان

یادداشتی از علی‌اصغر سیدآبادی

۱۲

یادداشت

در سوگ اقتصاددان آموزگار

ادامه‌در صفحه ۳

هادی کحال‌زاده

پژوهشگر مرکز مطالعات دانشگاه برن‌دیس

دکتر مهدی تقوی، اقتصاددان و عضو هیئت علمی دانشکده اقتصاد دانشگاه علامه طباطبایی درگذشت. او طی پنج دهه عمر دانشگاهی، الگویی ماندگار از اقتصاددان آموزگار به جامعه دانشگاهی ایران ارائه کرد و سهم ارزشمندی در ساخت لوازم توسعه و بسط ظرفیت‌دانی کشور داشت. آموزگاری که هنرمندانه اش خود را بر ذهن بسیاری از دانش‌آموختگان اقتصاد ایران بر جای گذاشت. بی‌شک، اقتصاد ایران یکی از دارایی‌های ارزشمند خود را در این سال‌های ناخوشی و التهاب از دست داد.

به عنوان یک دانش‌آموخته خوش‌اقبال اقتصاد که افتخار موختن از او هم در دوره کارشناسی و هم به عنوان استاد راهنما در دوره کارشناسی ارشد را داشتم، موفقیت او را علاوه بر هوش و پشتکار فردی مهربون چند عامل مهم می‌دانم.

تقوی با وجود تمرکز اصلی بر اقتصاد، تجربه آموختن از نهادهای علمی معتبر مختلف و رشته‌های علمی متنوع را داشت. پس از اتمام دوره لیسانس در مدرسه عالی بازرگانی با بورسیه دولت ایران به انگلستان رفت. از پلی‌تکنیک کینگستون فوق لیسانس مدیریت و از بیرمنگام فوق لیسانس بازرگانی خود را دریافت کرد. از فرصت تحصیلی برای آشنایی با حسابداری هم استفاده کرد و دروس دوره اول انجمن حسابداران خبره و رسمی انگلستان را نیز خواند. اما پس از بازگشت به ایران، به دلیل علاقه فراوان، اقتصاد را برگزید و جزء نخستین دانش‌آموختگان مقطع دکتری اقتصاد از دانشگاه تهران بود.

تقوی با تاکید اصلی بر دانشگاه، تجربه کار در نهادهای و سازمان‌های مختلف را نیز داشت، او تجربه عضویت در انجمن مدیریت انگلستان، خدمت در سازمان برنامه و مرکز

تحقیقات سازمان صنایع ملی را در کنار حوزه نشریات علمی در کارنامه خود داشت.

^[1] ادامه‌در صفحه ۱۱